

Eerste Kamer der Staten-Generaal

Minister van Buitenlandse Zaken
De heer drs. C.C.J. Veldkamp
Postbus 20061
2500EB Den Haag

Kazernestraat 52
2514 CV Den Haag
postbus 20017
2500 EA Den Haag

telefoon 070 312 92 00

fax 070 312 93 90

e-mail postbus@eerstekamer.nl

internet www.eerstekamer.nl

datum 18 september 2024

betreft Brief inzake Toezegging Informeren over verhouding tussen artikel 21 en artikel 1 van Verdrag Clustermunitie

ons kenmerk 175452.02U

Geachte heer Veldkamp,

De leden van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking (BDO) hebben kennisgenomen van uw brief¹ van 1 juli 2024 met het verslag van de Raad Buitenlands Zaken van 24 juni 2024. In dit verslag geeft u invulling aan de toezegging² die u heeft gedaan tijdens de plenaire behandeling begroting Buitenlandse Zaken 2024 (36410 V) op 18 juni jl. aan het lid Nicolai (PvdD) over het informeren aangaande de verhouding tussen artikel 21 en artikel 1 van Verdrag Clustermunitie.

De leden van de fracties van **GroenLinks-PvdA** en van de **Partij voor de Dieren** hebben naar aanleiding hiervan enkele vragen en opmerkingen. De leden van de fractie van de **SP** sluiten zich aan bij de vragen van de fractieleden van de Partij voor de Dieren.

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van GroenLinks-PvdA

De leden van de fractie van GroenLinks-PvdA vragen of u zou kunnen toelichten of het voldoende is om een algemene voorwaarde te stellen aan de levering van militaire goederen aan Oekraïne, namelijk zoals u schrijft dat: "deze enkel zullen worden gebruikt voor zelfverdediging in overeenstemming met artikel 51 van het VN-Handvest en in lijn met internationaal recht, waaronder het humanitair oorlogsrecht"³? Is het voor een adequate naleving van internationaal recht noodzakelijk om voor elk militair goed afzonderlijke voorwaarden te stellen, of is dat onnodig bureaucratisch?

Vragen en opmerkingen van de leden van de fractie van de Partij voor de Dieren

De leden van de Partij voor de Dieren-fractie vragen u of hun oordeel juist is dat uit artikel 1 van het verdrag voor Nederland de verplichting voortvloeit om "onder geen enkele omstandigheid" een op grond van het verdrag verboden activiteit "te steunen"?

¹ Kamerstukken I, 2023-2024, 21501-02, GM.

² Zie toezegging T03902 [https://www.eerstekamer.nl/toezegging/informeren over verhouding tussen](https://www.eerstekamer.nl/toezegging/informeren%20over%20verhouding%20tussen)

³ Kamerstukken I, 2023-2024, 21501-02, GM, blz. 6.

datum 18 september 2024

ons kenmerk 175452.02U

blad 2

U stelt in uw brief het volgende: "Het kabinet constateert dat de verplichting van Nederland op basis van artikel 1 van het verdrag inzake clustermunities niet zover strekt dat het overdragen van wapensystemen waarmee clustermunities kan worden afgeschoten of afgeworpen onder de reikwijdte hiervan kan worden gevat."⁴

Is het oordeel van deze leden juist dat het door Nederland ter beschikking stellen van wapensystemen waarmee clustermunities kan worden afgeschoten of afgeworpen, valt onder het "steunen" van een door het verdrag verboden activiteit, indien daaraan niet de voorwaarde wordt verbonden dat dit niet voor het afwerpen of afschieten van clustermunities mag worden gebruikt?

Klopt het oordeel van de leden van de Partij voor de Dieren-fractie dat uit artikel 21, tweede lid van het verdrag voor Nederland de verplichting voortvloeit om zich tot het uiterste in te spannen om Oekraïne te weerhouden van het gebruik van clustermunities?

Kan Nederland Oekraïne weerhouden van het gebruik van clustermunities door aan het ter beschikking stellen van militair materieel de voorwaarde te stellen dat dit niet gebruikt mag worden voor het afwerpen of afschieten van clustermunities? Zo ja, welke beoordelingsruimte heeft Nederland dan nog als vaststaat dat Nederland op die wijze feitelijk Oekraïne kan weerhouden van het gebruik van clustermunities, zonder dat zij zich daarvoor uiterst zouden moeten inspannen?

Uit uw betoog in uw brief leiden de leden van de Partij voor de Dieren-fractie af dat volgens u Nederland aan artikel 21, derde lid van het verdrag het recht zou ontleenen om in het kader van de militaire samenwerking aan Oekraïne toe te staan om door Nederland ter beschikking gesteld militair materieel te gebruiken om clustermunities af te schieten of af te werpen. Klopt dat? Zo ja, uit welk onderdeel van welke bepaling van het verdrag leidt u af dat het uit artikel 1 voortvloeiende verbod om de activiteit van het gebruik van clustermunities te steunen, opzijgezet wordt als op grond van het derde lid van artikel 21 met Oekraïne militair wordt samengewerkt?

Daarnaast vragen de leden van de Partij voor de Dieren-fractie u of Oekraïne door Nederland beschikbaar gesteld militair materieel gebruikt voor het afwerpen of afschieten van clustermunities. Wie beslist of Oekraïne door Nederland beschikbaar gesteld militair materieel mag gebruiken voor het afwerpen of afschieten van clustermunities?

Geeft Nederland toestemming om clustermunities af te schieten naar of af te werpen op in Rusland gelegen gebieden? Zo ja, waarom? Zo nee, op welke wijze is vastgelegd dat het Oekraïne verboden is om clustermunities af te schieten naar of af te werpen op in Rusland gelegen gebieden? Hoe wordt dat verbod in dat geval gehandhaafd?

In het NOS-nieuws van 29 augustus 2024 wordt de Commandant der strijdkrachten geciteerd, die zegt dat Oekraïne de door Nederland geleverde F-16 vliegtuigen in Rusland mag inzetten. Is dat juist? Mogen die vliegtuigen ook gebruikt worden voor het afschieten of afwerpen van clustermunities, zo vragen de leden van de Partij voor de Dieren-fractie.

⁴ Idem, blz. 7.

datum 18 september 2024

ons kenmerk 175452.02U

blad 3

De leden van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken, Defensie en Ontwikkelingssamenwerking (BDO) zien uw reactie met belangstelling tegemoet en ontvangen deze uiterlijk vrijdag 18 oktober 2024.

Hoogachtend,

Koen Petersen

Voorzitter van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken, Defensie en
Ontwikkelingssamenwerking